

رسیدگی به مسائل مرزی

نویسنده

غلامرضا رضائی

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۵

دانشگاه علوم انتظامی امین

رسیدگی به مسائل مرزی

نویسند: غلامرضا رضائی

ناظر علمی: ابراهیم صناعی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آماده‌سازی: فرهنگ‌شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۱۵۴-۰

لیتوگرافی، چاپ و نشر: چاپ‌کهن

نشانی دانشگاه: تهران، ابتدای بزرگراه خراسانی - خیابان شهید جدی اردبیلی - دانشگاه علوم

انتظامی امین - ۴۸۹۳۱۲۶۱

عنوان و نام پدیدآور : رسیدگی به مسائل مرزی / غلامرضا رضائی

مشخصات نشر : تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۶۶ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۱۵۴-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع : امنیت مرزی - ایران / Border security -- Iran

موضوع : مرزها - ایران / Boundaries -- Iran

موضوع : مرزبانان و مرزبانی - ایران / Border patrols -- Iran

موضوع : ایران - مرزها - قوانین و مقررات / Iran - Boundaries - Law and legislation

شناسه افزوده : دانشگاه علوم انتظامی امین

رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۵ هر ۶/۸۳/۱۲ UA

رده‌بندی دیویی : ۲۸۵.۰۹۵۵/۳۶۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۳۵۴۸۳

سرعت شتابان علم و فن‌آوری همراه با گسترش روز افزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریسته و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب‌نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی به عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، و عیفان آموزش و تربیت افسران متخصص را برعهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر برپایی کسب از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلاهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی با تقویت ادبیات و دانش انتظامی زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رشته‌های تخصصی را فراهم نموده است تا پاسخ‌گوی نیازها و انتظارات روز افزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش‌ری شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به حوزه علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت آموزش دانشگاه را در راستای ارتقاء و بهبود کیفی کتاب یاری کنند.

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیات
۱۴	بخش اول: تعاریف و اصطلاحات
۱۷	بخش دوم: اهمیت رسیدگی به مسائل مرزی
۲۰	بخش سوم: مبانی حقوقی رسیدگی به وقایع و حوادث مرزی
۲۳	سوالات فصل اول
۲۵	فصل دوم: مشاهدات مرزی
۳۳	سوالات فصل دوم
۳۵	فصل سوم: حوادث مرزی
۳۶	بخش اول: پیشگیری از وقوع حوادث و جرایم مرزی
۴۷	بخش دوم: مراحل رسیدگی به مسائل مرزی
۵۵	سوالات فصل سوم
۵۷	فصل چهارم: علایم مرزی
۵۸	بخش اول: کلیات
۶۵	بخش دوم: تعاریف و اصطلاحات
۷۰	بخش سوم: حفاظت و نگهداری از علایم مرزی
۸۷	سوالات فصل چهارم
۸۹	فصل پنجم: رودخانه‌های مرزی
۹۰	بخش اول: کلیات
۱۰۰	بخش دوم: تعاریف و اصطلاحات
۱۰۳	بخش سوم: قوانین و مقررات خاص رودخانه‌های مرزی
۱۱۱	بخش چهارم: نحوه اقدام رده‌های مسئول در زمینه رودخانه‌های مرزی
۱۱۹	سوالات فصل پنجم
۱۲۱	فصل ششم: تأسیسات مشترک
۱۲۲	بخش اول: تأسیسات مشترک مرزی
۱۳۱	بخش دوم: تأسیسات مشترک عمرانی اقتصادی مرزی
۱۴۰	سوالات فصل ششم

۱۴۱	فصل هفتم: تردهای مرزی
۱۴۲	بخش اول: تعاریف و اصطلاحات
۱۵۴	سوالات فصل هفتم
۱۵۵	فصل هشتم: استرداد مجرمان
۱۶۰	قانون استرداد مجرمان مصوب ۱۳۳۹/۲/۱۴
۱۸۱	سوالات فصل هشتم
۱۸۳	فصل نهم: مراحل و روش‌های رسیدگی به جرایم مرزی
۱۸۴	مراحل و روش‌های رسیدگی به جرایم مرزی
۱۹۰	سوالات فصل نهم
۱۹۱	فصل دهم: اجرای طرح‌های (امنیتی، کشاورزی، عمرانی، اقتصادی) در حاشیه مرز
۱۹۲	بخش اول: تعاریف و اصطلاحات
۱۹۶	بخش دوم: نمره‌گذاری املاک مسئول برای تعیین محل پاسگاه و برجک
۱۹۹	بخش سوم: احداث دهکده و مواج‌نیریزی مرزی
۲۰۴	سوالات فصل دهم
۲۰۵	فصل یازدهم: تعلیف احشام و ماهیگیری
۲۰۶	بخش اول: کلیات
۲۱۲	بخش دوم: ماهیگیری در رودخانه‌های مرزی
۲۱۵	سوالات فصل یازدهم
۲۱۷	فصل دوازدهم: ملاقات‌های مرزی
۲۱۸	بخش اول: کلیات
۲۲۷	بخش دوم: ملاقات‌های مرزی
۲۴۰	سوالات فصل دوازدهم
۲۴۱	فصل سیزدهم: مکاتبات مرزی
۲۵۶	سوالات فصل سیزدهم
۲۵۷	فصل چهاردهم: تشریح چند حادثه مرزی
۲۵۸	«عبور غیر مجاز و کشته شدن اتباع ایرانی»
۲۶۵	منابع

وزکات علم نثر آن است
امیر مؤمنان علی (ع)

مقدمه

کشور جمهوری اسلامی ایران (ج.ا.ا.) با ۱۵ کشور همسایه و ۲۴ دولت همجوار است و جزء معدود کشورهای جهان است که اشکال متنوع مرزهای بین‌المللی - اعم از طبیعی، قراردادی، آبی، خشکی و رودخانه‌ای (قابل کشتیرانی)، دریایی، جزیره‌ای، تنگه‌ای و دریاچه‌ای - را داراست و از این لحاظ در دنیا منحصر به فرد است.

کثرت تعداد همسایگان ایران که سبب انعام سیاسی پایداری ندارند و کشورهایی توسعه‌نیافته در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی و فرهنگی هستند و به‌جز دو کشور روسیه و ترکیه، عمر تأسیساتشان به صد سال نمی‌رسد و اغلب آن‌ها در هماهنگی فرهنگی و سیاسی به‌سر می‌برند، منجر به بروز مشکلات بسیاری در مناطق مرزی - داخلی - است.

از آنجا که اصولاً برخورد صحیح و منطقی با هر مسئله‌ای مستلزم دانش گاهی و دانش لازم درباره آن مسئله است، برای حل و فصل مسائل مرزی، که اهمیت و حساسیت خاص دارد نیز داشتن اطلاعات و دانش لازم در زمینه‌های مختلف (مرزی، انتظامی، اطلاعاتی، دیپلماتیک) ضرورت دارد.

بدین لحاظ، مأموران مرزی به‌ویژه مرزبانان، جانشینان و معاونان آن‌ها، باید با مطالعه قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی و همچنین معاهدات و پروتکل‌های منعقدشده با کشورهای همسایه با مفاهیم و اصطلاحات مرزی آشنا شوند و اصولاً در برخورد با مسائل مهم مرزی، بهره‌وری از تجارب گذشته به‌صورت اصل مد نظر قرار گیرد.

اصولاً حل و فصل مسائل مرزی باید همواره با دوراندیشی و در نظر گرفتن پیامدهای احتمالی بعدی و عمل متقابل کشور همسایه صورت گیرد؛ چه بسا مسائل کوچک مرزی بر اثر برخوردی نابجا و نسنجیده به مسائل مهم سیاسی و درگیری بین دو کشور همسایه منجر شود که نمونه‌های عینی آن در مرزهای کشور مشاهده شده است.

با آگاهی کامل به قوانین و مقررات مرزی و تحلیل صحیح رویدادهای مرزی و با برخورد اصولی و دقیق با مسائل مرزی می‌توان مشکلات مرزی را حل و فصل کرد. در واقع، فقط در این صورت است که مرزبانان می‌توانند مدعی باشند رسالت خود را به خوبی انجام می‌دهند. در این مجموعه به منظور آشنایی بیشتر مرزبانان و سایر مأموران مرزی به جزئیات مأموریت و وظایف محوله و مصادیق و مستندات قانونی مرتبط با آنها، شرح وظایف هریک از رده‌های اجرایی در مرز- شامل هنگ‌ها، گروهان‌ها و پاسگاه‌های مرزی- در مورد نحوه اقدام و رسیدگی به مسائل مرزی در چارچوب سرفصل‌های مصوب دانشگاه تدوین و گردآوری شده است. همچنین، در ابتدای هر بخش به منظور سهولت دسترسی استفاده کنندگان، برای هریک از مأموران و وظایف مرزبانی، مصادیق مربوط در قوانین و آیین‌نامه‌های داخلی و همچنین، اقدامات و پروتکل‌های مرزی استخراج شده و آمده است. امید است با این اقدام بتوان گام کوچکی به طور آشنایی بیشتر مرزبانان و مأموران مرزی با قوانین و وظایفی که در این امر برعهده‌شان قرار گرفته است، برداشته شود.

این کتاب به منظور آموزش دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی دانشگاه علوم انتظامی امین و دوره‌های هم‌سطح تهیه شده است. در این کتاب، مطالب و دانستنی‌های مورد نیاز مأموران نیروی انتظامی در پاسگاه‌ها و گروهان‌های مرزی به طور ساده و روشن تشریح شده است. مطالب این کتاب در چهارده فصل گنجانده شده است که شامل کلیاتی در مورد تعاریف و اصطلاحات، رسیدگی به حوادث، علایم مرزی و رودخانه‌های مرزی، اجرای طرح‌های عمرانی، اقتصادی، امنیتی، انتظامی در مرز، تردهای مرزی، رسیدگی به مسائل مرزی، استرداد مجرمان، مکاتبات مرزی با ذکر و تشریح چند نمونه حادثه مرزی واقعی است.

امید است با توکل به خداوند سبحان، کوششی که برای تهیه این کتاب به عمل آمده است برای دانشجویان و فراگیران انتظامی مفید واقع شود و در تکوین و تکمیل دانش تخصصی آنان اثرگذار باشد و دانش‌آموختگان بتوانند ضمن آشنایی با مسائل مرزی و نحوه رسیدگی به

آنها، توانایی حل و فصل مسائل مرزی و استیفای حقوق دولت و اتباع مرزنشین کشور عزیزمان را به منظور تصدی مشاغل مرزی کسب کنند.

از آنجا که بی شک هیچ اثر یا نوشته‌ای کامل و بی نقص نیست، از استادان و صاحب نظران ارجمند و همکاران عزیز تقاضا دارم با ارائه دیدگاه‌های ارزشمند خویش برای اصلاح هرچه بهتر این اثر، اینجانب را یاری کنند و نظرها و پیشنهادهای اصلاحی خود را به معاونت تربیت و آموزش دانشگاه علوم انتظامی امین اعلام فرمایند.

سرهنگ ستاد بازنشته

غلامرضا رضایی

www.ketab.ir